

Bezuinigingen staan nog als een huis

Opstelten en Teeven blijken in hun begroting iets guller dan de afgelopen jaren, maar de korting op rechtsbijstand blijft.

De ambities van Veiligheid en Justitie op een rij.

Maarten Bakker

De griffierechten gaan minder omhoog en het Openbaar Ministerie krijgt een douceurtje van 20 miljoen euro. Minister Ivo Opstelten (VVD) en staatssecretaris Fred Teeven (VVD) van het ministerie van Veiligheid en Justitie lijken in hun begroting voor 2015 iets guller dan de afgelopen jaren. Maar de korting van 85,1 miljoen euro op de gesubsidieerde rechtsbijstand gaat gewoon door. Daar heeft D66 nog niets aan kunnen veranderen.

D66 wierp zich de afgelopen jaren op als de kampioen van de rechtsstaat. Tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar zei fractievoerder Gerard Schouw nog dat de voorgenomen bezuiniging van Teeven op de rechtsbijstand 'te ruig' en 'te drastisch' was. Als constructieve oppositiepartij heeft D66 de afgelopen maanden regelmatig met het kabinet om tafel gezeten om een akkoord te bereiken over de begroting van 2015. Maar tijdens die onderhandelingen is de besparing op de gesubsidieerde rechtsbijstand niet van tafel gegaan.

In de begroting kondigt Teeven aan begin 2015 een start te maken met de bezuiniging van 85,1 miljoen euro. Hij heeft al een Algemene Maatregel van Bestuur naar de Kamer gestuurd, die op 1 januari van kracht moet gaan en waarin een eerste tranche van besparingen van 22 miljoen euro wordt afgekondigd. Pas daarna, in de loop van 2015, komt Teeven met een wetsvoor-

'Wij gaan hier niet mee akkoord'

D66-Kamerlid Gerard Schouw hekelt bezuinigingen.

D66 legt zich niet neer bij de bezuinigingen van Teeven op de gesubsidieerde rechtsbijstand en de verhoging op de griffierechten. 'We gaan hiermee niet akkoord,' zegt justitiewoordvoerder Gerard Schouw. De bezuinigingsmaatregelen van het kabinet zijn volgens hem een te grote aanslag op de rechtsstaat. 'Als ik alles bij elkaar optel, gaat er ongeveer 150 miljoen af.'

Vorig jaar diende D66 een amendement in tegen de bezuiniging op de gesubsidieerde rechtsbijstand, maar dat was toen nog niet nodig. Schouw overweegt dat nu weer te doen. 'Ik hoop daarvoor dekking te kunnen vinden.'

stel voor de stelselvernieuwing in de rechtsbijstand.

Uit een doorkijkje in de begroting naar latere jaren valt op te maken dat in 2016 de hardste klap zal vallen in de gesubsidieerde rechtsbijstand. Dan verwacht het ministerie een bedrag van 43 miljoen te bezuinigen op toevoegingen voor advocaten. Het restant van het bezuinigingsbedrag van 85,1 miljoen wordt in 2017 en 2018 ingeboekt. Het aantal civielrechtelijke toevoegingen daalt in de prognoses van Veiligheid en

Justitie in 2016 van ongeveer 313.000 naar 253.000. In de strafsector gaat het aantal ambtshalve toevoegingen in dat jaar van ruim 88.000 naar 79.000. Het aantal reguliere straftoevoegingen zal in 2016 naar verwachting echter stijgen, van 61.000 naar 65.000.

In de begroting van 2015 benadrukken de bewindslieden dat de griffierechten voor procederende partijen gematigder zullen stijgen dan aanvankelijk was gepland. Dat is voor het kabinet in het volgend jaar dan een extra kostenpost van 13 miljoen euro. De bezuinigingen van de coalitie op de rechtspraak staan echter nog altijd als een huis. Het begrotingsartikel 'Rechtspleging en rechtsbijstand' daalt in omvang van 1,49 miljard in 2014 naar 1,34 miljard in 2018. Dat is een teruggang van 150 miljoen euro, oftewel tien procent.

Prognoses

Met minder middelen zal de rechtspraak veel werk moeten blijven verzetten. Uit de prognoses in de begroting blijkt namelijk niet dat het aantal zaken de komende jaren spectaculair daalt. In de sectoren civiel en bestuursrecht stijgt *grosso modo* de werkvoorraad de komende jaren zelfs nog. Alleen het aantal strafzaken bij de rechtbanken zal afnemen, van 189.000 dit jaar naar 175.000 in 2019. Die vermindering wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de invoering van de ZSM-werkwijze. De gerechtshoven daarentegen zullen de komende jaren meer strafzaken moeten afdoen.

Foto: Robin Utrecht / Hollandse Hoogte

Minister Opstelten ontvouwde ambitieus programma voor de bestrijding van de criminaliteit in 2015.

Overigens hopen de bewindslieden ondanks de bezuinigingen en de werkdruk toch nog een versnelling van de doorlooptijden te kunnen realiseren. Vanaf 2015 werkt de rechtspraak met een nieuwe strategische agenda, die onder meer bedoeld is om de periodes waarin zaken stilliggen te verkorten. Dat moet dan gebeuren via een striktere handhaving van gegeven termijnen en eenvoudigere procedures.

In hun begroting ontvouwen Teeven en Opstelten een ambitieus programma voor de bestrijding van de criminaliteit in 2015. Kinderporno en de zogenaamde *High Impact Crime* (overvallen en inbraken) staan weer hoog op de agenda, net als mensenhandel, drugscriminaliteit en fraude. Veel aandacht hebben de bewindslieden ook voor cybercrime. In 2015 zullen er al tweehonderd onderzoeken geopend worden naar hackers. Daarbij blijken politie en Openbaar Ministerie complexe zaken niet uit de weg te gaan, zaken dus zoals de digitale inbraken van cybercriminelen in de netwerken van grote instellingen.

De bewindslieden kondigen verder een harde aanpak van de georganiseerde criminaliteit aan. Per jaar willen ze 950 misdadige samenwerkings-

verbanden op de korrel nemen. Dan gaat het om groepen die zich schuldig maken aan afpersing, bedreiging en geweldsdelicten, zoals de *Outlaw Motorcycle Gangs*. Teeven en Opstelten willen voorkomen dat ze kunnen uitgroeien tot heuse machtscentra.

Jihadisme

Na de onderhandelingen tussen het kabinet en de constructieve oppositiepartijen (D66, SGP en ChristenUnie) over de begroting werd bekend dat er twintig miljoen euro extra wordt gereserveerd voor het Openbaar Ministerie. Deze extra middelen zet het kabinet in tegen criminaliteit met een internationale dimensie, zoals jihadisme en kinderporno. Verder is de intensivering bedoeld om ook over de grenzen criminele vermogens aan te pakken.

Toch zal ook het Openbaar Ministerie de komende jaren een veer moeten laten. Uit de begroting van Veiligheid en Justitie blijkt dat op de apparaatskosten van het OM tot en met 2018 nog steeds ruim 50 miljoen euro wordt gesnoeid. De komende jaren besparen de bewindslieden daarnaast ook nog eens vier miljoen op de gerechtskosten van het OM, waaronder de kosten voor

de tolken, vertalers en deskundigen vallen. Die uitgaven gaan de komende jaren van 29,5 naar 25,5 miljoen euro. Teeven en Opstelten geven in hun begroting dan ook toe dat de bezuinigingen op het OM, 'taakstellingen' in hun terminologie, gewoon doorgaan. Ook het Nederlands Forensisch Instituut ontsnapt de komende jaren niet aan een budgetkorting, zo blijkt uit de begroting.

Teeven en Opstelten presenteren een drukke wetgevingsagenda. Het is de bedoeling dat komend jaar al het wetsvoorstel Langdurig Toezicht, Gedragsbeïnvloeding en Vrijheidsbeperking in werking treedt. Dat maakt het mogelijk zedendeliquenten en ernstige geweldplegers levenslang onder controle te plaatsen.

In de zomer van 2015 moet het wetsvoorstel dadelijke tenuitvoerlegging in het *Staatsblad* staan. Deze omstrede regeling geeft Justitie de ruimte een celstraf al te executeren als er nog hoger beroep loopt. Volgend jaar zullen de bewindslieden verder komen met een wetsvoorstel Affectieschade, dat voorziet in een ruimere schadevergoeding voor slachtoffers en nabestaanden in een strafzaak.